

KOLUMNNE*Hororskop**Povratak restauriranih**Riotinto i Rio Tinto**Sova i mečka**Dividende et impera**Odlazak otpisanog**Pamtiš li Tita?**Učimo srpski: adinaton**Zlato na Rogozni**Oproštaj s Ratom***VEZANI ČLANCI***Nakon teksta u Novostima osječki ginekolog ne radi u bolnici**Jebo sad 100.000.000 eura**Druga doza**Kineski stid**Anatomija pandemije**Gijepljenje demokracije**Sud EU: Tajnost ugovora za COVID cjepiva nije opravdana!**Još jedna propala Beroševa reforma**Nova svjedokinja za Novosti: Šokirao me pregled kod dr. Topolovca!**Osječki ginekolog uhapšen nakon teksta u Novostima***POLITIKA |****21/08/2024 |****PIŠE Nataša Škaričić |**

Do 2026. godine kupit ćemo još 770 hiljada novih doza COVID cjepiva

Nakon što je Opći
sud EU dijelom
presudio protiv

**tajnosti ugovora s
farmaceutskim
kompanijama,
nadležne
institucije ustupile
su nam dio
dokumentacije o
nabavi cjepiva.
Kaotični i
selektivno
prikazani podaci
govore da se iza
paravana
pandemije
zdravstvom
upravljalo bez
ikakvog nadzora**

Do prošle godine upotrijebljeno je tek nešto više od 5,36 milijuna doza, odnosno 43 posto od nabavljenih doza (FOTO Goran Kovačić/PIXSELL)

Niti jedna hrvatska institucija koja bi trebala biti upoznata s reperkusijama odluke Općeg suda EU o

tajnosti ugovora između
Europske komisije i
proizvođača COVID cjepiva
nije pristala na
komunikaciju o tome što se
mijenja odlukom suda.
Stoga se može pretpostaviti
da presudu još nisu ni
pročitali, a kamoli dobro
proučili.

Međutim, došlo je do
zaokreta prema
novinarskim zahtjevima iz
2022. godine, kada smo prvi
put tražili informacije o
cijenama cjepiva, dinamici
isporuke i ugovorima s
tvrtkom Medoka, kao i
fakturama isplaćenim na
račun te tvrtke, koja je
dobila ekskluzivni ugovor
na distribuciju i
skladištenje svih cjepiva
protiv koronavirusa. Tada je
Ministarstvo zdravstva
(MiZ) odbilo naš zahtjev, a
sada su prilično brzo
odgovorili, skupa s
Hrvatskim zavodom za
zdravstveno osiguranje
(HZZO) i Hrvatskim
zavodom za javno zdravstvo
(HZJZ).

Tražili smo okvirni
sporazum za nabavu usluge
pohrane i distribucije
cjepiva s distribucijskim
centrom Medoka, sporazum

o osiguranju financijskih sredstava za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva sklopljen između HZJZ-a i HZZO-a, fakture plaćene tvrtki Medoka do srpnja 2024. godine ili samo iznose uplata s te osnove, te podatke o obavezama koje je Hrvatska potpisala ugovarajući nabavu cjepiva iz kojih se vidi kojom se dinamikom kupovalo cjepivo protiv COVID-a, koje su količine kupljene do sada, kao i podatke o planiranoj nabavi.

Odgovore i dokumentaciju smo dijelom dobili, ali se ti materijali odnose na razdoblje od 2022. do 2024. godine (!), a faza pandemije je elegantno zaobiđena. Napomenimo da Opći sud EU u presudi dijeli stav Europske komisije da cijene cjepiva mogu ostati tajna, tako da promjena komunikacije nema nikakve veze s reperkusijama sudske odluke.

Novosti su tražile podatke o tome tko je sudjelovao u pregovorima s EK i EMA-om o količinama i dinamici isporuke cjepiva (European Medicine

Agency), no te podatke nismo uspjeli dobiti, iako nema razloga da budu zaštićeni.

Iz predložene dokumentacije ne možemo, dakle, rekonstruirati procese u pandemiji, no pokazalo se da je i aktualne brojke nemoguće posložiti i povezati s realnim potrebama i potrošnjom cjepiva. Na primjer, sporazum o osiguranju financijskih sredstava za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva, sklopljen 2022. godine između HZJZ-a i HZZO-a, govori da je HZZO HZJZ-u odobrio astronomski visoku maksimalnu trogodišnju potrošnju od 3,348 milijardi kuna, u što ulazi trošak za pohranu i distribuciju od 4,5 milijuna kuna, za zbrinjavanje viška 750 tisuća kuna, a za promociju programa cijepljenja 10,5 milijuna kuna. Potrošnja je raspoređena na 1,12 milijardi kuna u 2022. godini, 1,12 milijardi u 2023. godini kao i u ovoj godini.

Zašto je plan tako visoko podigao financijsku ljestvicu, nemoguće je znati, a brojke je još teže

tumačiti kad se gleda izvještaj Hrvatske agencije za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) o potrošnji lijekova prema terapijskim skupinama. U 2021. godini, npr., usred pandemije i kampanje cijepljenja protiv bolesti COVID-19, obim potrošnje na pandemijska cjepiva unutar iste klasifikacijske skupine iznosio je 87 posto, što je iznosilo 609,8 milijuna kuna. Zbog iznimno niskog interesa za cjepiva protiv COVID-a, već je iduće godine pad ukupne potrošnje na cjepiva iznosio 60 posto, a na cijelu je skupinu – prema HALMED-u - potrošeno 279,4 milijuna kuna.

Nadalje, MiZ tvrdi da nas ugovori s proizvođačima cjepiva obavezuju na nabavu do ukupno 770 hiljada doza do 2026. godine, ali tvrde da je sve dogovoreno „prema preporukama epidemiološke struke“. Osim što nikako ne možemo doznati ime i prezime „epidemiološke struke“ koja je Hrvatsku uvela u nabavu nerazumno velikih količina COVID

cjepiva koja se bacaju - jer je odaziv na cijepljenje alarmantno slab - podatak koji je otkrilo Ministarstvo ne odgovara ranijim medijskim objavama prema kojima su se europske države obavezale na kupnju cjepiva do 2027. godine.

„Količine cjepiva koje su se ugovarale za Hrvatsku temeljile su se na prijedlogu epidemiološke struke, odnosno Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) i Radne skupine Ministarstva zdravstva. Preporuke o cijepljenju donosio je HZJZ putem Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti, kao što donosi preporuke i za sva ostala cijepljenja u sklopu Nacionalnog programa obaveznih i preporučenih cijepljenja, a sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i pripadajućim propisima te temeljeno na znanstvenim dokazima i pravilima struke. Za naredni period od 2024. do 2026. godine ugovorno su predviđene narudžbe do ukupno 770.000 doza koje se neće isporučivati

kontinuirano već u skladu s epidemiološkim stanjem, odnosno u periodu godine za koje naši epidemiolozi procjene da je potrebno, a u skladu s novo varijantnim sojem koji tada cirkulira u populaciji“, tvrde iz Ministarstva.

Ako to pomnožimo s prosječnom cijenom cjepiva prema različitim medijskim izvorima (25 eura po dozi), ukupno ćemo u dvije godine na COVID cjepiva potrošiti još 19,25 milijuna eura. Odranije je poznato da je hrvatska Vlada za razdoblje od 2020. do 2023. rezervirala i naručila 19,2 milijuna doza cjepiva različitih proizvođača, a dostavljeno je ukupno 12.263.890 doza, za što je plaćeno 201,98 milijuna eura. Od toga je do prošle godine upotrijebljeno samo 5.361.133 doza, odnosno 43 posto, a oko sedam milijuna doza bilo je u skladištima ili je donirano i uništeno zbog isteka roka trajanja.

Detalje cijelog kaosa očito nikada nećemo doznati, ali su i s ovim informacijama jasne tri važne stavke; prva je da je pandemijska potrošnja

potpuno van kontrole i velikim dijelom skrivena, a da je nabava cjepiva, u kontekstu našeg zakonodavstva, krajnje mutna operacija.

Za početak, u prošlogodišnjim izmjenama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (ZOZO) nestala je obaveza objave cijena lijekova u Narodnim novinama, što je u suprotnosti sa člankom 2. direktive EU o transparentnosti cijena, gdje piše da „nadležna tijela najmanje jedanput godišnje objavljuju u odgovarajućem glasilu i dostavljaju Komisiji popis lijekova, čija je cijena utvrđena tijekom odgovarajućeg razdoblja, zajedno s cijenama koje se mogu primijeniti za ove proizvode“. No, HALMED ipak objavljuje cijene svih lijekova, među ostalim, i svih cjepiva, osim – COVID cjepiva.

Osim što je s protokom vremena sve apsurdnije uvažavati argumente Komisije da bi odavanje cijena cjepiva ugrozilo komercijalne interese farmaceutskih kompanija, postavlja se i pitanje kako bi

tajnost COVID cijena prošla u upravnom postupku na hrvatskim sudovima, temeljem Zakona o pravu na pristup informacijama.

SNJEŽANA VASILJEVIĆ, predstojnica Zavoda za javno pravo i javnu upravu zagrebačkog Pravnog fakulteta, smatra da je je nemoguće procijeniti ishod jednog takvog postupka.

- Situacija je vrlo delikatna i zanimljiva, no svakako nezahvalna za bilo kakve prognoze - kaže Vasiljević, koja se jedina potrudila proučiti stav Općeg suda EU.

Drugo, evidentno je da za financijski slom zdravstva u mandatu ministra VILIJA BEROŠA – koji imamo razloga nazivati povijesnim – ne možemo kriviti mutnu nabavu COVID cjepiva. Krajnje suspektne aranžmane s proizvođačima cjepiva u Hrvatskoj treba tretirati potpuno odvojeno od njihovih reperkusija po zdravstveni sustav i proračun. Drugim riječima, potrebna je rekonstrukcija mutne potrošnje oko dvije milijarde kuna na COVID cjepiva i rekonstrukcija

magle koja se za vrijeme pandemije spustila na ukupnu zdravstvenu potrošnju i dovela do toga da Državna revizija 2021. godine ocijeni da je dug prešao 14 milijardi kuna. Sami pandemijski proizvodi očito nisu uzrok sistemskom kolapsu, nego je velika zdravstvena kriza bila prilika za kolaps nadzora opće potrošnje u zdravstvu .

Treće i zaključno – odbijanje da se i 2024. cijene COVID cjepiva, dinamika nabave i potrošnje ne prikažu jasno i otvoreno nema nikakve veze s početnim udovoljavanjem EK proizvođačima cjepiva. Riječ je o tvrdoglavom političkom odbijanju da se rekonstruira slabost javnih institucija u odnosu na kapital, u ključnom momentu, u velikoj zdravstvenoj krizi koja je zadesila čovječanstvo.

Ovaj tekst je financiran sredstvima iz projekta Agencije za elektroničke medije za ugovaranje novinarskih radova u

POLITIKA

INTERVJU

**RANKO
BRITVIĆ**
**Ne
znam
zašto je
ljevičar
e strah
obiljež
avati
NOB**

Za vrijeme
izbora
ljevičari bi
najradije
postali HDZ-
ovci onako
milanovićevski
kako
Milanović u

VIJEST

**Почаст
страда
лима у
Вукова
ру и
Борову**
Представници
српских
организација,
удружења и
странака
организовали
парастосе и
помене за
све страдале
током
ратних
збивања у
Вуковару и
Борову

NAJAVA

**Najnov
ije
Novost
i od
petka
na
kiosci
ma:
Kukuri
ček**

Odlučivši u
ključnom
trenutku da
ne dođe na
proslavu 80.
godišnjice
oslobođenja
Korčule i o

TEMA

**Cjepiva
u
mraku**

Tajnost
velikih
dijelova
ugovora
između EK i
proizvođača
cjepiva
značajno je
političko i
stručno
pitanje
svugdje u
svijetu,
između
ostalog i zbog
narastajućeg
trenda
direktnih
pregovora

VIJEST

**"Ubi
Srbina"
na
zagreba
čkom
Autobu
snom
kolodv
oru**

Na peronu s
kojeg
autobusi
polaze iz
Zagreba za
Beograd
nacrtani su
kukasti
križevi i
ustaški